

עין משפט
נר מצוה

קח א מיי פכ"ו מה' שנת הלכה יח ספג לאון סה טוש"ע א"ח סימן שסד סעיף ז':

קב ב מיי פכ"ו מה' שנת הלכה כא ספג שס טוש"ע א"ח ס' שיא סעיף א':

ק ג מיי פ"ח מהלכות לולב הלכה טו:

קיא ד מיי פ"ז מה' יסודי המורה הלכה ד [נכסא"ש פ"ה דבריות סימן ג]:

קיב ה מיי פ"ב מה' דעות הלכה ג:

מוסף רש"י

מעיד פנים. שלא יתנוני ב. ובערות פנים. שלא יזילו עליו לשו ממזרות (ברכות טז.). עליו לשו ממזרות וכלי מילת. דרוש פיסת ב' לשון פיסת הדי, שיהי רחבה, וחטה רחבה לא משמחת אלא פת אפסיה, וכלי מילת דרוש פיסת לשון מתנת פסים (כתובות ק"א.).

רב נסים גאון

ואבדך הנני עליו כבד אר תירק וטלטלו. תמצא עיקר (המעשה) [דבר הו] בפרק כירה [דף גג] איתמר מת המוטל בחמה רב יהודה אמר שמואל הופכר מוטט למטה, ורבי חיננא [ב] שמעיה משמיה דרב אמר מניח עליו כבד אר תינוק ומטלטלו. ובפרק נוטל אדם את בנו [דף קמב] אמרו לא אמרו כבד אר תינוק אלא למט בלבד. ומיכן נלמד כי אותם שמניחין פת על המנורה שהדליקו את הנר עליה, כדי שישירו המנורה ממקומה, עובדין הם על המצות ואסור לעשות כן, שלא התירו חכמים להניח כבד אלא למט בלבד אר הנר לדבר אחר.[נ"א: ומיכאן תרע שאלו שמניחין כבד על המנורה שהדליקו עליה נר שבת כדי שיתלטלה בשבת ויסירה ממקומה כנגוד לאמת ולכןן ושהוא אסור, אין לעשותו כלל, כי הקבלה לא התירה זאת אלא למט לא ולתון.

רבינו חננאל

ולענין שאלתא דשאלנא, ת"ש נשמתו של אדם היא נרו של הקב"ה שנאמר נר ה' נשמת אדם, מוטב תכבה נרו של בשר ודם מפני נרו של הקב"ה, כלומר אם הוא חולה שיש בו סכנה שרי. אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה, שנאמר והיה כנגן המנגן ותהי עליו רוח אלהים, וכן לדבר הלכה, והני מילי ברבה אבל בתלמיד לא, שכל תלמיד שאין שפתותיו נוטפות מר תכוויה. תנו רבנן לעולם יהא אדם ענוותן כהלל ואל יהי קפדן כשמי, מעשה

ל:

במה מדליקין פרק שני שבת

כל יומא דשבתא. של כל שבתות השנים: **הוּם יסיז וגרים**. שלא יקרב מלאך המות אליו שהמורה מגינה ממות כדלמרינן בסוטה (דף כא.). **סניק ונחיש באילני**. מנענע המלאך באילנות להשמיע קול חימה: **וכלזים של זיום אבא רעבים**. לשתי שאלות הללו הולך: **ולא יפה אמר נר**. שלתקנת הלזים לא להרכיכוו לשנות טלטול נצילה ואת האריה המת אסרו לטלטל אלא על ידי כבד או מינוק. **ל"א שהקדימוהו תשובת הכלב לתשובת האריה לשון רבותי**: **ולענין שאילנא**. דמהו לכבות: **דשאיננא קדמיכוו**. דרך ענוה אמר דהוה ליה למימר דשאלתון קדמי: **קרונה נר**. נר ^ט אלהים נשמת אדם (משלי כ): **מוטב תכבה נרו נר**.

לאו מהכא יליף חלול שבת דפיקוח נפש נפקא לן^י מוחי בהם [ויקרא יח] ולא שימות בהם אלא להטעימן הדבר באגדה המושכת את הלב לפי שהיו באים לשמוע הדרשה נשים ועמי הארץ והיו צריכין הדרשנין למשוך את לבבם: **סחלטו וסופו**. וכ"ש שיש עוד צינתיים: **קודם השמש**. אם יעמול בתורה שקדמה לשמש^י יש יתרון: **ללוות**. לוותא שולא"ש: **מהולל** משוכח: **משחוק שמשחק עם הרשעים**. שנותן להם שעה משחקת כדי להאכילן חלקן ולטורדן מן העולם הבא: **שמחה של מזוה**. כגון הכנסת כלב: **שחוק**. שחוק ממש שאין דעת שחוק מיושבת עליו ואפילו אינו של לזון מ"מ אין צו יישוב: **קלוס ראש**. לזון: **קחו לי מנגן**. מזוה היא להשרות עליו שכינה: **לדבר הלכה**. צריך לפתוח במילי דדדיחותא ברישא: **לחלוס עוב**. אם בל לישן מתוך שמחה מראין לו חלוס טוב: **נוטפוס מר**. מרירות מחמת אימה: **ובדחי רבנן**. נפתח לבם מחמת השמחה: **מעיו פנים**. שלא יציקוני: **ומעווס פנים**. שלא ילא עליו שם ממזרות דהוא עז פנים [כלה א]: **בדברי פורה**. מותר לענות כאלולמו: **הרה ויוולדס יחידו**. זיוס שהרה זה יולדת ולד אחר כמו מרגולת וכיון שמשמשת בכל יוס נמנא^ת יולדת בכל יוס דהכי משמע קרא בכל עת שהיא מתעברת יולדת שממרת לגמור זורת הולד לזמן מועט: **בא ואראך**. טרם לענותו כאלולמו כדי להעמיד דברי תורה על מכוני: **ליגנא**. זו אולת: **לאף**. מין אילן הטוען ג' מיני פירות אציונות וקפריסין ולולצין וכי איתיה להאי ליתיה להאי כדלמנר בריש חוקת הכתים^ט: **פיסס ברי**. משמע גלוסקאות שרצוצות כמין פס יד ומשמע כלי מילת כמו כתונת פסיס^י: **ברי**. כמו לשזור ברי (בראשית מב) ולענין כלי מילת ברי נקי כמו ברה כחמה (שיר ו): **כמפין ופטריוס**. שיולאין כמות שהן בלילה אחד ורציןן ועגולין כגלוסקאות: **נכרא ברי קורא**. סיב כמין לבוש מצייר גדל סציוצות הקור של דקל כשהוא רך. קור ענף האילן כשהוא רך יוצא בכל שנה קודם שיתקשה קרוי קור: **שהמרו**

ומאי דבריו סותרין זה את זה כתיב ^אטוב בעם משחוק וכתיב ^בלשחוק אמרתי מהלל כתיב ^גושבחתני אני את השמחה וכתוב ^דושמחה מה זה עושה לא קשיא טוב בעם משחוק טוב בעם שכועם הקב"ה על הצדיקים בעוה"ז משחוק שמשחק הקב"ה על הרשעים בעולם הזה ולשחוק אמרתי מהלל זה שחוק שמשחק הקב"ה עם הצדיקים בעולם הבא ושבחתני אני את השמחה ^הושמחה של מצוה ולשמחה מה זה עושה זו שמחה שאינה של מצוה ^וללמדך דשאין שכינה שורה לא מתוך עצבות ולא מתוך עצלות ולא מתוך שחוק ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך ^זשיחה ולא מתוך דברים בטלים אלא מתוך דבר שמחה של מצוה שנאמר ^חועתה קחו לי מנגן והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד ה' אמר רב יהודה וכן לדבר הלכה אמר רבא וכן לחלוס טוב איני והאמר רב גידל אמר רב ^טכל תלמיד חכם שיושב לפני רבו ואין שפתותיו נוטפות מר תכוויה שנאמר ^ישפתותיו שושנים נוטפות מור עובר אל תקרי מור עובר אלא מר עובר ^{יא}אל תקרי שושנים אלא ששונים לא קשיא הא ברבה והא בתלמיד ואיבעית אימא הא והא ברבה ולא קשיא הא מקמי דלפתח הא לבתר דפתח כי הא דרבה מקמי דפתח להו לרבנן אמר מילתא דבדיחותא ובדחי רבנן לסוף יתיב באימתא ופתח בשמעתא ואף ספר משלי בקשו לגנוז שהיו דבריו סותרין זה את זה ומפני מה לא גנוזהו אמרי ספר קהלת לאו עיינינן ואשכחינן טעמא הכא נמי ליעיינן ומאי דבריו סותרים זה את זה כתיב ^אאל תען כסיל כאולתו וכתיב ^בענה כסיל כאולתו לא קשיא הא בדברי תורה הא במילי דעלמא כי הא דההוא דאתא לקמיה דרבי אמר ליה אשתך אשתי ובניך בני אמר ליה רצונך שתשתה כוס של יין שתה ופקע ההוא דאתא לקמיה דרבי חייא אמר ליה אמך אשתי ואתה בני אמר ליה רצונך שתשתה כוס של יין שתה ופקע אמר רבי חייא אהניא ליה צלותיה לרבי דלא לשווייה בני ממזירי דרבי כי הוה מצלי אמר ^איהי רצון מלפניך ה' אלהינו שתצילני היום מעוז פנים ומעזות פנים בדברי תורה מאי היא כי הא דיתבי רבן גמליאל וקא דריש עתידה אשה ^בשתלד בכל יום שנאמר ^גהרה ויולדת יחידו ליגלג עליו אותו תלמיד אמר ^דאין כל חדש תחת השמש א"ל בא ואראך דוגמתן בעוה"ז נפק אחוי ליה תרנגולת ותו יתיב רבן גמליאל וקא דריש עתידים אילנות שמוציאין פירות בכל יום שנאמר ^הונשא ענף ועשה פרי מה ענף בכל יום אף פרי בכל יום ליגלג עליו אותו תלמיד אמר והכתיב אין כל חדש תחת השמש א"ל בא ואראך דוגמתם בעולם הזה נפק אחוי ליה צלף ותו יתיב רבן גמליאל וקא דריש ^ועתידה ארץ ישראל שתוציא גלוסקאות וכלי מילת שנאמר ^זיהי פסת בר בארץ ליגלג עליו אותו תלמיד ואמר אין כל חדש תחת השמש אמר ליה בא ואראך דוגמתן בעולם הזה נפק אחוי ליה כמיהין ופטריות ואכלי מילת נברא בר קורא: ^חת"ר הלעולם יהא אדם ענוותן כהלל ואל יהא קפדן כשמאי מעשה בשני בני אדם שהמרו

מסורת הש"ס

א) לקמן קט; ב) לקמן מג; קמב; ג) ברכות ו; ד) ו"ל אלוטו; ה) פסחים קח; ע"ש, ו) א"א שמחה; ז) עיין בערוך ערך טף, ח) לקמן פח; ט) פסחים קח; טו) נכרסות טו; ושם איתא שתיגלו ובר וכן לאו להיות; י) ופ"י תוספות ע"ז ה; ד"ה אין בן דוד; כ) כתובות קיא; ל) אבות דר"ג פט"ו ע"ש שנייים רכים; מ) ו"ל ה' א; ניומא פה; נ) נדלרי פסחים נד; נמרים לט; ע) נצי"ב דף כמ; פ) נכאשית לז,

תורה אור השלם

1 בי מי אשר יקבר אץ כל תחיים יש בקושר מן האריה וחי הוא טוב מן האריה והמת קהלת ט ד
2 מה יתרון לאדם בכל עמלו שישמל תחת השמש: קהלת א ג
3 סוף דבר הכל נשמע את האלהים קרא זאת מצותיו שומרו בן זך כל האדם: קהלת יב יג
4 טוב בעם משחק בי בריע פנים יטב לב קהלת ו ג
5 לשחוקא אמרתי מוטל לשמשחה מה זה עשה: קהלת ב ב
6 ושבחתני אני את השמחה אשר אין טוב לאדם תחת השמש בי אם לאבול ולשתות ולשמוח ודואו ולתו בעמלו ימי חייו אשר נתן לו האלהים תחת השמש: קהלת ח טו
7 ועתה קחו לי מנגן והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד ה' מלכים ב ג ט
8 לחץ כערגת דבשם מגדלות מוקחים שפתותיו שושנים נטפות מור עבר: שיר השירים ה יג
9 אל תען כסיל באולתו פן תשור לו גם אתה: משלי כו ד
10 ענה כסיל באולתו פן יתיר חכם בעיניו: משלי כו ה
11 הנני מבאי אותם מארץ צפון וקבצתיים מירבתי ארץ בם עור ופסח קרה וילדת יתרו קנול גדול ישובו דתה ירימהו לא ז
12 מה תקנה הוא שיהיה ומה שנעשה הוא שיעשה ואין כל תדש תחת השמש: קהלת א ט
13 בהר מרום ישראל אשתלעו ונשא ענף ועשה פרי ותהי לארז אדיר ושקנו תחתיו כל צפור כל בנה בצל דליותיו תשכנה: יחזקאל יז כג
14 יהי פסת בר בארץ בראש הרים יקעש כלבגון פרוי וציצו מעיר בעשב הארץ: תהלים עב טז

לעוי רש"י

שולא"ש "שול"ץ.

חבורה.